

Zwartboek Kraken

VVD Gemeenteraadslid Bas van 't Wout
November 2008

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	3
Hoofdstuk 2	De ervaringen van de slachtoffers	6
Hoofdstuk 3	De online krakersalmanak	34
Hoofdstuk 4	Conclusie: het kraakverbod	37

Hoofdstuk 1   Inleiding

Stel: u besluit een tijd lang met het openbaar vervoer te reizen. De benzine wordt duur, u denkt aan het milieu en bent de files spuugzat. U gaat vervolgens ook nog een flinke tijd op reis. Al die tijd staat uw auto ongebruikt voor de deur. U komt terug van uw reis en merkt dat anderen uw auto al een tijd gebruiken. En hoe: van binnen en van buiten is uw mooie bolide veranderd in een aso-bak, met deuken, afval en een kapotte uitlaat. Het kinderzitje achterin blijkt gebruikt te worden als asbak en erger: ondefinieerbaar en onwelriekend vuil vult de plek waar ooit uw baby een warme, zachte plek op de achterbank vond.

Uiteraard besluit u onmiddellijk de politie te bellen. Maar die zeggen: we hebben geconstateerd dat uw auto al een tijd niet gebruikt werd. En wanneer dat langer dan een jaar is, grijpen we niet in. Wanneer dat korter dan een jaar is, moet u een procedure starten om dat te bewijzen en komen we wel een keer langs. Zo'n vijf keer per jaar jagen we onrechtmatige eigenaren uit auto's en dan komt de uwe ook aan de beurt. U pikt dit natuurlijk niet en gaat verhaal halen bij het tuig dat uw auto in bezit heeft genomen. Maar wat blijkt: nu bellen zij de politie! U mag uw eigen auto niet in, laat staan gebruiken, zolang u niet voor de rechter heeft aangetoond dat u de auto wel degelijk zult gebruiken en niet 'zomaar' op straat zult laten staan. Want iedereen heeft recht op mobiliteit. U gaat naar de rechter. U betaalt zich scheel aan proceskosten en ondertussen ziet u op websites allerlei berichten over uzelf verschijnen: u bent een vuile kapitalist, die een auto niet gebruikt, terwijl zoveel mensen behoefte hebben aan een auto, maar die niet kunnen betalen! U bent bovendien ongetwijfeld een crimineel en die keer dat u probeerde uw eigen auto weer in te komen, heeft u zich schuldig gemaakt aan diefstal of auto-vredebreuk. Uw burens klagen ondertussen overigens over het lawaai dat bij nacht en ontij van en uit uw auto komt. Vooral de penetrante wietlucht uit uw vehikel leidt tot klachten van uw benedenburen, die niet willen dat hun kinderen daarmee geconfronteerd worden. U hoort uit uw auto bovendien veel Oost-Europees klinkende talen.

Moe van alle gebeurtenissen en onrechtvaardigheid zit u op vrijdagavond voor de televisie. U heeft zojuist de nota van uw advocaat gekregen en die liegt er niet om. Op televisie ziet u een burgemeester van een grote stad. Hij is ooit boos geworden omdat in een vergelijkbaar geval een mooie, nieuwe auto helemaal gesloopt is. En hij werd helemaal boos, toen de auto-stelers wapens bleken te bezitten, de politie beschoten met moeren en katapulten en een heuse boobytrap in de auto hadden gebouwd. Het was een wonder dat er geen agenten omkwamen. De burgemeester heeft de daders direct uit de auto gezet, maar nu zijn ze boos. Ze hebben de ruiten van zowel de privé- als dienstauto van de burgemeester gesloopt. Dat is niet netjes, vindt de burgemeester. Maar hij wil niet verbieden dat auto's die niet gebruikt worden zomaar in bezit mogen worden genomen door anderen. Want in het verleden zijn er zoveel leuke dingen gedaan door mensen die auto's van anderen in bezit namen. En: ze zijn

links. Dus dat moet wel deugen. En ze moeten dit niet doen, want daarmee ondermijnen ze het draagvlak voor hun idealen. Wanneer de Tweede Kamer aangeeft dat auto-stelen verboden moet worden, stuurt de burgemeester met zijn wethouders een boze brief. Ongebruikte auto's zijn een schande! En dat gedoe met geweld en overlast, dat hebben ze prima onder controle!

Een dergelijk scenario zou natuurlijk ondenkbaar zijn. Maar vervang het woord 'auto' in bovenstaand verhaal door 'huis' en het is wel waar. Ik heb mij altijd verbaasd over het feit dat in Nederland kraken wettelijk is toegestaan (mits een huis langer dan een jaar leeg staat). Want hoe je het ook wendt of keert: het is bezit van de een dat door de ander wordt ingenomen. In alle gevallen noemen we dat diefstal, maar hier niet. Daarom was ik principieel altijd een tegenstander van kraken. Maar daar kwam de laatste jaren wat bij: de verhalen over geweld, overlast en intimidatie vanuit de kraakbeweging. Ontruimingën waarbij de politie met moeren beschoten werd of waar levensgevaarlijke boobytraps waren geplaatst. Huiseigenaren die bedreigd werden, panden die compleet uitgewoond werden. Overlast voor omwonenden. Een bestorming van een woningbouwcorporatie, het ingooien van de ruiten van de Stopera en de Ambtswoning van Job Cohen. De groep voor wie al zo'n merkwaardige wet was gemaakt, maakte zich openlijk schuldig aan zwaar geweld. Toch blijft de linkse politiek deze groep de hand boven het hoofd houden. Van een kraakverbod wil men niets weten. Ik durf er flink wat geld op te zetten dat wanneer een groep met extreem-rechtse of moslim-achtergrond zich aan dergelijk wangedrag zou schuldig maken, de politiek op haar achterste benen had gestaan. Keer op keer debatteerde ik in de gemeenteraad over het aanpakken van de kraakbeweging. Maar echt doorpakken wilde men nooit. Ik besloot om een aantal verhalen van Amsterdammers die slachtoffer werden van kraken, te gaan bundelen. Die verhalen zijn gebundeld in dit zwartboek, samen met schokkende verhalen over onder meer ontruimingën in de media.

Bijna alle mensen die hun verhaal aan ons wilden doen, eisten volstrekte anonimiteit. Ze waren zeer bang voor repercussies vanuit de kraakbeweging. Dat zegt op zich al heel veel. Een andere gemene deler van iedereen die zijn verhaal deed, is het verlies van vertrouwen in de rechtstaat. Terecht heeft men het gevoel dat de wereld op zijn kop staat en dat de overheid de verkeerde mensen beschermt. Zoals een van mijn gesprekspartners opmerkte: "ik hoop dat de kraakbeweging eens een pand van een linkse politicus kraakt, uitwoont, hem bedreigt en met al die enorme kosten opzadelt."

Terwijl ik bezig was met dit zwartboek, pakte de VVD-fractie in de Tweede Kamer het initiatief op om zelf met een wetsvoorstel voor een kraakverbod te komen. Dit zal de komende maanden in de Kamer worden behandeld. En dat is ook de plek waar de actie vandaan moet komen: de wet moet zo gewijzigd worden, dat kraken hoe dan ook verboden wordt. Ik hoop dat dit zwartboek daartoe een bijdrage zal leveren.

De casussen in dit zwartboek zijn een verzameling van berichten uit de media en verhalen die Amsterdammers aan ons vertelden. Ik hoop dat dit soort verhalen binnenkort niet meer opgetekend kunnen worden.

Tekst in kraakpand. Bron: Politie Amsterdam-Amstelland 2008.

Hoofdstuk 2 De ervaringen van slachtoffers

In het afgelopen jaar ontving ik regelmatig berichten van slachtoffers van kraken. Amsterdammers vertelden mij hun verhaal. Hoewel ik kraken hetzelfde vind als diefstal en alleen al daarom een principieel tegenstander hiervan ben, werd ik nog eens extra onaangenaam verrast door de schrijnende gevolgen die het kraken heeft voor de slachtoffers. Ik sprak behalve slachtoffers van kraakacties ook ambtenaren die verantwoordelijk of betrokken zijn voor de ontruiming van kraakpanden. Ook zij kunnen als geen ander duidelijk maken wat de gevolgen zijn van een kraak.

De verhalen van slachtoffers schetsen een schokkend beeld: veelal gaat een kraak gepaard met agressie, geweld, intimidatie en overlast. Het gaat niet langer om incidenten maar vaak om een structureel gewelddadig karakter van de krakersbeweging. De slachtoffers zijn in veel gevallen machteloos. Ze zijn machteloos omdat zij na een slepende door hen zelf bekostigde juridische procedure nog moeten wachten op ontruiming van hun vrijwel altijd volledig uitgewoone en gesloopte woning. De slachtoffers zijn machteloos omdat de materiële schade aan hun eigendom en de immateriële schade aan henzelf bijna nooit te verhalen is op de krakers. Het spreekt voor zich dat in dit Zwartboek de excessen en in het bijzonder de verhalen van de slachtoffers het uitgangspunt zijn.

Ontruiming verlopen vaak moeizaam en gaan soms gepaard met excessief geweld. Veelal is er sprake van een geplande tegenactie aan de kant van de krakers op het moment van ontruiming. Zo werden in Amsterdam boobytraps ontdekt. Diverse wapens, scherpe voorwerpen en zware moeren die werden afgeschoten met katapulten zijn gebruikt om de politie op afstand te houden en recentelijk is een agent afgevoerd met een hersenschudding nadat deze bekogeld was met flessen en ander materiaal.

Een spoedontruiming nadat agenten zijn verwond door krakers.
Bron: Politie Amsterdam-Amstelland 2008.

Er zijn geen harde statistieken over het aantal krakers. Wel zijn er in Amsterdam (voorzichtige) schattingen. In de uitzending van Netwerk van 16 juni 2008 werd geschat dat het in Amsterdam om ongeveer duizend fanatieke krakers gaat. Krakers zeggen zelf op diverse websites dat het kraken toeneemt "door de toenemende leegstand en woningnood". In het tijdschrift Nul20 van september 2006 beweert een woordvoerder van de krakers dat er wekelijks twee tot drie panden gekraakt worden. Volgens de Amsterdamse politie worden per jaar drie tot vier grote ontruimingsronden gehouden waarbij acht tot tien woningen worden ontruimd. Urgente gevallen zijn daarbij niet meegerekend.

In Amsterdam hebben de krakers wekelijks kraaksprekuren. Hier kunnen potentiële krakers zich melden voor een handleiding kraken, fysieke hulp bij het kraken of voor het mobiliseren van een groep voor een actie. Daarbij komen nog de zogenoemde wilde kraken. Dit zijn kraken die buiten de krakerssprekuren georganiseerd worden.

De kraakbeweging is een goed georganiseerde en internationale beweging met vaak nauwe onderlinge banden. Naast de zogenaamde kraaksprekuren is er een levendige internetcommunity waar krakers onderling in het Nederlands, Engels, Spaans, Pools en Tsjechisch strategieën, ervaringen en tips delen. Het lijkt er op dat sinds een steeds sterker wordende inmenging van buitenlandse krakers de acties steeds harder worden.

Casus 1

'*Krakers steeds harder*', zo luidt de kop van het krantenbericht in Het Parool van 1 november 2007 over de ontruiming van die week. Krakers hebben in panden die dezelfde week waren ontruimd 'levensgevaarlijke constructies' geïnstalleerd, aldus de verslaggever. In een pand in de Kerkstraat "was de boel dusdanig op scherp gesteld dat als er een balk weggehaald zou worden, delen van het dak op politiemensen terecht zou komen". Dit zegt een politiecommandant bij de ontruiming in Amsterdam. Dankzij de professionaliteit van zijn mensen raakte niemand gewond. De constructie met de balk was volgens de politie "*absoluut geen toevalligheid*".

De krakers probeerden 'de balkenconstructie' af te doen als een mislukte grap. Wanneer het plafond naar beneden was gekomen, zou die op een brandblusser terecht gekomen zijn waarvan de inhoud eruit zou spuiten. Opmerkelijk was echter dat de brandblusser leeg was volgens de politie en dat de brandblusser er min of meer toevallig leek te staan. Bovendien is het verhaal ongeloofwaardig omdat de constructie die zou neerstorten een groot deel besloeg van het plafond. Het leek eerder een gezochte en ad hoc verzonden verklaring van de krakers die werden geconfronteerd met de foto's. De boobytrap leek erop gericht om doelbewust letsel te willen toebrengen aan agenten. Alle politieke partijen namen met de VVD afstand van de toenemende gevaarlijke kraakacties.

Boobytrap plafondconstructie met daaronder politieman (rechter foto). Bron: Politie Amsterdam-Amstelland 2008.

Casus 2

Het kraakpand 'Wilde Westen' in de Bilderdijkstraat bleek in maart 2007 voorzien te zijn van een boobytrap. Werklui die na de ontruiming het pand wilden ontdoen van de achtergebleven ravage troffen die aan bij de ontruiming van het kraakpand. Een metalen jerrycan gevuld met benzine en een met een ontstekingsversnellend middel stond achter een metalen plaat opgesteld. Bij slijpen was de kans groot dat de brandstof tot ontploffing was gekomen. Het bleek dat wanneer de agenten een andere route hadden gekozen bij het binnentreden van het pand het explosief tot ontploffing was gekomen. Zij zijn ternauwernood ontkomen aan een tragedie. Burgemeester Cohen sprak hierover tijdens de Amsterdamse

commissievergadering Algemene Zaken (AZ) van 8 november 2007: *“Het komt helaas voor dat de politie stuit op een levensgevaarlijke situatie zoals bij de Bilderdijkstraat. Het kost veel inzet en capaciteit van de politie en er is ernstig gevaar voor de bewoners, de politie en de krakers zelf.”*

Boobytrap met jerrycans.
Bron: Politie Amsterdam-Amstelland 2008.

Casus 3

Op 21 maart 2006 staken krakers eveneens in Bilderdijkstraat met puntige staven dwars door ME-schilden heen. Dit gebeurde tijdens een politieoptreden tegen overlast bezorgende krakers. Verscheidene ME-schilden bleken hier niet tegen bestand. Naar aanleiding van die aanval van de krakers met puntige staven deed de voorzitter Bert Verdijk van de Amsterdamse Politie Vakorganisatie (APV) een noodkreet om de politie beter uit te rusten.

Casus 4

Na een rechterlijke uitspraak die de eigenaar van een pand op het Damrak in het gelijk stelde besloten de krakers te blijven zitten. Ze barricadeerden het pand en een aantal metselden zich in. Na de aangekondigde ontruiming vond een herkraak plaats.

In de Metro van 1 november 2007 reageerde burgemeester Cohen laaiend op de 'herkraak' van Damrak 16. *“Onbestaanbaar. Ik snap niet waar je het lef vandaan haalt om zo'n pand uit te wonen met als excuus dat je de leegstand bestrijdt. Hier ligt gewoon een uitspraak van de rechter die zegt dat de eigenaar met zijn pand plannen heeft (...).”*

De politie concludeerde dat na de ontruiming als gevolg van de kraak de schade aanzienlijk was voor de omgeving: winkels werden noodgedwongen gesloten, het openbaar vervoer werd omgeleid, het wegdek en politiematerieel werd moedwillig beschadigd door de krakers. In het bijzonder is het onverteerbaar dat door een trage juridische gang van zaken en de vooraf aangekondigde ontruimingsrondes krakers de tijd krijgen panden van binnen volledig te slopen door te barricaderen. Volgens de politie is er zelfs gelast en gemetseld: *“Hier*

hebben professionele bouwvakkers gewerkt", aldus de politiecommandant over de herkraak van Damrak 16. Burgemeester Cohen sprak hierover op 8 november 2007: "Ondanks werkzaamheden van een aannemer na de ontruiming van het pand (...) moest het pand een dag later weer ontruimd worden. Uiteindelijk zijn drie krakers aangehouden in de kruipruimten van het pand. Dit beeld van ontruiming is niet meer nieuw. (...) Vakkundig worden zware bouwmaterialen geplaatst en extra muurtjes gemetseld."

Krakers veroorzaken op het Damrak veel overlast voor omwonenden en winkeliers. Bron: NOS 2007.

Casus 5

Een aantal jaren geleden werd een eigenaar van een Amsterdams beleggingspand met krakers geconfronteerd. Hij bezat het slechts kort. Het was in zijn woorden "een leuk pandje" en hij was er trots op. De woning in dat pand werd verhuurd maar kwam vrij. De eigenaar meldde de woning aan voor verhuur bij de Stedelijke Woningdienst Amsterdam. Alvorens de woning weer verhuurd kon worden, moesten er een aantal bouwkundige voorzieningen getroffen worden. De eigenaar verhoogde hiertoe zijn hypotheek. Met een aannemer waren afspraken gemaakt om de verbouwing te beginnen zodra de woning daadwerkelijk leeg kwam te staan. Van de huurder zou de eigenaar de sleutels terug in ontvangst nemen op een afgesproken datum.

Helaas bleken op de afgesproken datum al "*nieuwe bewoners*" in de woning te zitten. Een man en een vrouw meldden dat zij de woning gekraakt hadden in overleg met de reeds vertrokken huurder. De eigenaar heeft hen gevraagd om snel te vertrekken omdat de woning vanaf de volgende dag verbouwd ging worden zodat het verhuurd kon worden op de gereguleerde huurmarkt.

De volgende dag kwam de eigenaar met de aannemer langs om de werkzaamheden te starten. De krakers deden niet open, waarop de eigenaar de deur van zijn eigendom liet openen. De eigenaar, de aannemer en zijn personeel werden door twee grote honden en twee mannen en even later door totaal vier mannen aangevallen: schermutselingen volgden.

Het slachtoffer van de kraak zegt hierover dat de krakers vluchtten nadat hij, de aannemer en zijn personeel zich hadden verdedigd. De politie was inmiddels gewaarschuwd, maar kwam pas na anderhalf uur. De krakers deden aangifte bij de politie. De politie verbood de eigenaar om verder te werken in de woning. Vervolgens betrokken de krakers met toestemming van de politie de woning. Een poging van de eigenaar om aangifte te doen van inbraak, diefstal, vernieling en huisvredebreuk werd niet serieus genomen volgens het slachtoffer. Hij werd gedagvaard door de krakers ter zake van vernieling, bedreiging en huisvredebreuk. Het slachtoffer liet weten: *“De wereld stond voor mij toen echt op z'n kop”*.

Ter rechtszitting werd wegens vermeende huisvredebreuk en openlijke geweldpleging door de Officier van Justitie (OvJ) een gevangenisstraf van een aantal maanden geëist tegen de eigenaar. De OvJ achtte zelfverdediging niet aannemelijk. De rechter was echter van mening dat de eigenaar zich aan de wet had gehouden en dat hij de woning had aangemeld voor nieuwe verhuur. Bovendien had hij de krakers vooraf gewaarschuwd dat hij ze met goede redenen de deur ging wijzen vanwege de op handen zijnde verbouwing, zodat de woning opnieuw verhuurd kon worden. De eis van de OvJ werd dan ook niet gehonoreerd. De rechter beklaagde zich over het feit dat een voorgenomen anti-kraakwet nog niet van toepassing was. Hij moest tot een veroordeling komen van de eigenaar van een paar honderd euro boete voor huisvredebreuk.

Het slachtoffer vervolgde dat hij vervolgens nog wel een ontruimingsprocedure moest beginnen tegen de krakers. Ook in deze procedure kwam de rechter tot het oordeel dat de krakers de woning moesten verlaten. De krakers kregen daartoe een termijn van drie maanden en hoefden geen enkele tegenprestatie of compensatie voor de schade en proceskosten te bieden. Het slachtoffer kreeg van de rechter te verstaan dat in geval van een herkraak opnieuw een ontruimingsprocedure moest worden begonnen. Na drie lange maanden waren de krakers gelukkig verdwenen. Het slachtoffer:

“Ik heb toen snel bezit genomen van de woning en ben er zelf noodgedwongen gaan slapen. Dat was maar goed ook want er werd diezelfde nacht weer een poging tot kraken gedaan. Ik had de politie vooraf over deze zaak ingelicht, maar die was totaal niet geïnteresseerd. De woning was totaal vernield en met ontlasting besmeurd. De afvoerleidingen waren verstopt, al het sanitair was verdwenen en de zinken gootbekledingen en het daklood was ook verdwenen. In armoede heb ik de woning dicht laten timmeren en aan een makelaar opdracht gegeven om het gehele pand maar weer te verkopen”.

Tijdens de overdracht bij de notaris werd de woning voor de derde keer gekraakt. De nieuwe eigenaar, die volgens het slachtoffer relaties met de krakers bleek te hebben, vorderde van het slachtoffer een schadevergoeding tijdens deze – voor het slachtoffer alweer derde –

procedure. Het slachtoffer vertelde dat zijn gehele gespaarde kapitaal was opgebraakt aan alle proceskosten. Met een behoorlijk verlies is hij uiteindelijk van het pand afgekomen. Het slachtoffer besluit zijn relaas met:

“Laat krakers de eigendommen van politici die het kraken goedkeuren maar lekker kraken. Hoe is een normale en rustige samenleving gediend met de respectloze onteigeningen en vernielingen? De krakers waar mee ik te maken heb gehad hebben helemaal de leegstand niet bestreden. Zij hadden de woning direct van de vertrokken huurder overgenomen. Als door het kraken van gewone huurwoningen de woningmarkt gezond kan worden gemaakt, dan moeten die politici dat mij maar eens uitleggen”.

Casus 6

Op zondag 22 juli 2007 werd het huis van de familie Gregory, bestaande uit een vader, moeder en twee dochters van 4 jaar en 8 maanden, in de Korte Leidsedwardsstraat door een groep krakers gewelddadig ingenomen. Terwijl de krakers de voordeur van de familie Gregory barricadeerden, vernielden zij met een grote ijzeren staaf de voordeur van het bovenste gedeelte van het huis en verschaften zich zo toegang. Sindsdien leefde de familie in een “living hell”: Gregory en zijn gezin zijn verschillende keren door de krakers bedreigd en er is sprake van ernstige overlast. Zo werd stelselmatig (‘s nachts) met een hamer op de vloer geslagen, werden zaken vernield en dreigden de krakers met brandstichting. Ook is door de krakers vanaf de verdieping boven Gregory een gat in het plafond getrapt ter hoogte van het toilet van de krakers. Zij plasten door het gat in de woonruimte van de familie Gregory. Het pand is overigens een Rijksmonument uit de 17^e eeuw waarvan de gekraakte bovenverdieping ongeveer twee jaar leeg stond vanwege persoonlijke omstandigheden.

Gregory deed zijn verhaal aan de VVD en vertelde dat hij radeloos was. Meerdere malen had hij om hulp gevraagd bij de politie en de gemeente. Maar zij konden weinig doen. Dat hij in de belangstelling van de media kwam te staan, deed hem niet. Het enige dat hij wilde was een einde van de bedreigende en intimiderende situatie waarin zijn gezin verzeild was geraakt.

De zaak liep op 8 november 2007 op tot een hoogtepunt tijdens de Amsterdamse commissievergadering Algemene Zaken (AZ) van de gemeenteraad. De VVD vond die dag medestanders onder alle politieke partijen tegen de krakers. Die dag werd duidelijk welke geweldsmiddelen krakers aanwenden tegen de politie (de beelden van de boobytraps waren onderdeel van de vergadering). Ook een geëmotioneerde Gregory deed zijn verhaal.

Maanden heeft het geduurd voordat eindelijk actie werd ondernomen. De krakers die zich

schuldig maakten aan huisvredebreuk, (in)braak, intimidatie, bedreigingen, gijzeling en overlast konden al die tijd blijven zitten. Pas vlak voor de dag van de genoemde commissievergadering van Algemene Zaken bleken de krakers eindelijk bereid om te onderhandelen. De bereidheid tot bemiddelen kwam maanden na de kraak en leek bepaald niet toevallig. Ze hoopten naar alle waarschijnlijkheid de beeldvorming te kunnen bespelen.

De krakers slaagden erin om de civiele rechtszaak die tegen hen liep te vertragen, waardoor het pand van Gregory in een veel eerdere fase niet meegenomen werd in een destijds ophanden zijnde ontruimingsronde. Gregory's mogelijkheden raakten snel op. Een strafrechtelijk kraakverbod had zijn kansen aanzienlijk verhoogd en zijn ellende aanzienlijk verkleind. Directe ontruiming en strafrechtelijke maatregelen zijn nodig om kraakslachtoffers als Gregory te beschermen.

John Gregory: "Tijdens de kraakactie hebben de krakers onze voordeur vastgehouden zodat wij niet naar buiten konden en wij niet konden verhinderen dat zij naar binnen gingen door de andere deur. Dit is naar mijn mening vrijheidsberoving. Ondertussen vernielden zij de voordeur van het bovenste deel van het huis met een grote ijzeren staaf. Voordat de krakersgroep door de deur gebroken was, had ik de politie gebeld maar zij kwamen te laat aan om dit te stoppen! Er stonden in korte tijd tussen de 50 en 200 krakers voor ons huis!"

Na het overlijden van de toenmalige bewoonster in 2005 die sinds 1946 in het bovenhuis woonde, startte vader Gregory de verbouwing van de verdieping. Hij had het huis in juni 1997 gekocht en hij wilde het hele huis opknappen voor zijn gezin. Vanwege een gebroken hand in maart 2006, het aanvaarden van een nieuwe baan in november 2006, de geboorte van hun tweede dochter in januari 2007 en een gebroken enkel in april 2007 was het Gregory niet gelukt om snel te verbouwen. Ook was de financiering niet rond voor de renovatie. De bovenverdieping werd intussen gebruikt om kleding, kinderboeken, kinderspeelgoed, gereedschap, enkele tafeltjes en fitnessapparatuur te plaatsen zodat hij in zijn benedenwoning meer leefruimte had. In september 2006 woonden een aantal Fransen in het bovenhuis omdat zij noodopvang nodig hadden.

Omdat de gemeente Amsterdam wilde dat de funderingen vernieuwd zouden worden, zou de familie tijdelijk hun intrede nemen in de bovenwoning gedurende de funderingswerkzaamheden. De kraak belemmerde dit.

John Gregory vervolgt: "Sinds 22 juli was het een levende hel voor ons! De kinderen kunnen niet meer alleen slapen en zijn 's nachts vaak wakker. Ik ben bang dat ze deze ervaring voor de rest van hun leven zullen herinneren. Het verbaast me écht dat er niks gedaan wordt door de politie vanwege onze gijzeling en de doorbreking van

de deur naar het bovenste deel van het huis. Nu gebruiken de krakers ons huis als een hotel en partycentrum. Terwijl het bovenste deel brandonveilig is volgens de gemeentelijke dienst. Het begon met twee inwoners en een hond, maar op dit moment zijn er zes (...) uit Oost-Europese landen”.

Niemand vindt het dan ook vreemd dat toen de krakers na ruim vier maanden vertrokken, vader Gregory opgelucht was. De helse nachtmerrie van hem en zijn gezin kwamen na lange tijd ten einde. Hij zei daarover:

“Ik weet nog niet helemaal hoe ik me voel. Het is een beetje raar, eerlijk gezegd. Ik denk dat het nog wel een paar dagen duurt voor ze uit mijn hoofd zijn. Het gedrag van de kinderen is in de afgelopen maanden veranderd. (...) Ik ben boven geweest en ik mis in ieder geval een elektrische kachel, een gereedschapskist en mijn slaapzak.”

De strijd tegen de krakers heeft Gregory inmiddels ruim 1200 euro aan juridische bijstand gekost. Die kan hij niet verhalen op de krakers. Want om eindelijk van ze af te zijn, moest hij noodgedwongen accepteren dat hij die kosten niet op de krakers mocht verhalen. Dat hadden de krakers bedongen. De schoonmaak- en verbouwingskosten als gevolg van de schade aan de familiewoning komen hier nog bij.¹ Opmerkelijk genoeg was het Judith Sargentini – fractievoorzitter GroenLinks Amsterdam – die aangaf: *“Ik ben bang dat de familie Gregory met de huidige wetgeving niet gemakkelijk te beschermen is.”* Dat is wat de VVD betreft precies het probleem dat moet worden aangepakt.

Casus 7

De berichtgeving eind februari 2008 loog er niet om. Weer richtten krakers zich met excessief geweld op agenten. Krakers hadden die nacht de mobiele eenheid tijdens de ontruiming van een kraakpand in Amsterdam beschoten met moeren. Met katapulten schoten ze circa dertig ijzeren voorwerpen met een doorsnede van 2 centimeter af op de agenten. Het desbetreffende pand was al eerder ontruimd. Toch bezetten de krakers het opnieuw.

Hierbij hadden de krakers zich bewapend met loden pijpen, hockeysticks en honkbalknuppels om de twee aanwezige antikraakbewoners te verjagen. Uit gegevens van de politie bleek dat ongeveer 70 krakers de twee in het pand aanwezige antikraakbewoners hadden belaagd en mishandeld. Ze werden onder andere bespoten met traangas. Een slachtoffer moest zich

---

¹ Bijgaande link (geraadpleegd 24 maart 2008) toont beelden van de staat waarin de woning werd achter gelaten:
<http://www.geenstijl.tv/media/fullscreen.html>

laten behandelen door een ambulancemedewerker. De krakers deden de mishandeling af als een "kort handgemeen".

Op last van burgemeester Job Cohen werd het pand opnieuw ontruimd. Cohen zei in een reactie zowel de mishandeling als de beschieting van de politie ten sterkste af te keuren. Hij liet weten dat volgens de eigenaar wel degelijk nieuwe bewoners in het pand zullen trekken.

Moeren, hockeysticks en loden pijpen.
Bron: Politie Amsterdam-Amstelland 2008.

Casus 8

Begin september hebben krakers ramen en deuren van een pand waarin medewerkers van een corporatie aan het werk waren dicht getimmerd. De medewerkers waren geschrokken en ontdaan door de actie. Omdat de krakers met bivakmutsen en sjaals in een grote groep binnen kwamen en luidruchtig de ramen dicht timmerden ging er een dreigende werking uit van de krakers op de medewerkers. De krakers gaven aan actie te voeren tegen een ophanden zijnde sloop van een aantal panden.

Voor de officiële bewoners van de panden met een slooptestemming wordt sinds twee jaar een andere woning gezocht. De eerder leeg gekomen woningen werden in de jaren daarvoor vaak gekraakt. Dit gaf echter problemen omdat de kwaliteit van de woningen zo slecht was geworden dat het ook voor krakers onveilig was. De corporatie drong om veiligheidsredenen aan op het vertrek van de krakers.

Casus 9

In februari 2008 werden twee krakers veroordeeld tot respectievelijk vijf en zes weken cel wegens betrokkenheid bij een vechtpartij in De Pijp. Een voorbijganger liep blijvend schouderletsel op bij dit krakersgeweld.

Al enige tijd werd een braakliggend terrein in de Van Ostadestraat gekraakt. Drie voorbijgangers werden in november 2007 belaagd door de krakers. Zij zouden aan een affiche hebben getrokken dat aan het bouwhek hing. Toen de slachtoffers wilden doorlopen

hoorden zij de groep krakers roepen: "Pak ze, die kutyuppen!" De vluchtende mannen werden door de krakers geschopt en geslagen terwijl andere krakers aanmoedigingen toeschreeuwden.

Uiteindelijk werden vier krakers aangehouden. Van één van hen kon volgens de rechter worden bewezen dat hij zich schuldig had gemaakt aan het geweldsdelict. Hij kreeg zes weken. Een kraker van wie bewezen werd dat zij had aangemoedigd werd tot vijf weken veroordeeld. De rechter onderstreepte in het vonnis niet in te zien hoe dit geweld zich verhoudt tot de idealen waar krakers voor zeggen op te komen. De verdachten gaven tijdens het proces geen blijk van inzicht over de ernst van hun gedrag. Zij uitten geen schuldgevoel. Beiden werden bovendien veroordeeld wegens erfvredebreuk. Een derde kraakster kreeg een straf opgelegd van één maand wegens erfvredebreuk én belediging en mishandeling van de agenten. De rechter achtte bewezen dat zij een agent in zijn gezicht spuugde na haar arrestatie. Een andere agent werd getrapt. Een laatste kraker kreeg slechts een boete wegens erfvredebreuk. Justitie had tegen de vier straffen van geëist variërend van twee maanden tot een taakstraf.

Casus 10

Honkbalknuppels, een kapmes, een zogenoemde ploertendoder, vlindermessen, een gaspistool, munitie, een boksbeugel, pepperspray, een schietpen met alarmpatronen en een slaghout met spijkers. Dit is een kleine opsomming van de collectie wapens die de politie vond bij de snelle ontruimingsactie van vijf panden in de Eerste Oosterparkstraat op zaterdag 24 mei 2008.

Na een melding van geluidsoverlast liep een regulier politiebezoek aan de vijf kraakpanden in de Amsterdamse Eerste Oosterparkstraat volledig uit de hand. De politie werd bekogeld met een regen van flessen en glazen toen zij een baldadige kraakster wilde arresteren. Nadat een agent zwaargewond met een hersenschudding moest worden afgevoerd en andere agenten letsel hadden opgelopen, besloot burgemeester Job Cohen tot een spoedontruiming. In totaal werden 51 krakers, waarvan 16 de Nederlandse nationaliteit hadden, gearresteerd. De krakers hadden tijdens de ontruiming dit keer geen tijd gehad om hun wapenarsenaal te verstoppen.

Vervolgens gooiden de krakers op zondagavond de ruiten van het Stadhuis, van de ambtswoning van burgemeester Cohen en ook de ruiten van woningcorporatie de Key in. De krakers gaven in de media aan dat deze agressieve tocht als vergelding gold voor de noodzakelijke bliksemontruiming van de panden in de Eerste Oosterparkstraat.

Politiecommissaris Hans Schönfeld noemt in de Telegraaf van 7 juni 2008 de vondst van de

wapens - voldoende voor een stadsguerrilla – afschuwelijk: *"Crimineel. Heeft niets meer met de oorspronkelijke doelstelling van kraken te maken."* Ook Cohen is volgens de krant verbijsterd door het krakersgeweld: *"Het aanvallen van de ambtswoning is ongehoord. De hoeveelheid gevonden wapens liegt er niet om. Dit heeft niets met kraken te maken. Waanzin ten top."*

Onbegrijpelijk en ronduit teleurstellend was vervolgens de reactie van dezelfde burgemeester toen hij tijdens de gemeenteraadsvergadering van 4 juni 2008 aangaf niet over te willen gaan tot concrete maatregelen tegen het krakersgeweld. Deze opstelling van Cohen vindt de VVD absurd. Als krakers vandaag de dag zelfs de ruiten van de ambtswoning ingooien, dan zijn harde maatregelen nodig. Het uitblijven hiervan maakt moedeloos. Stel eens voor dat het hier ging om extreem rechtse groeperingen, of moslim fundamentalisten. Was dan de reactie net zo laconiek?

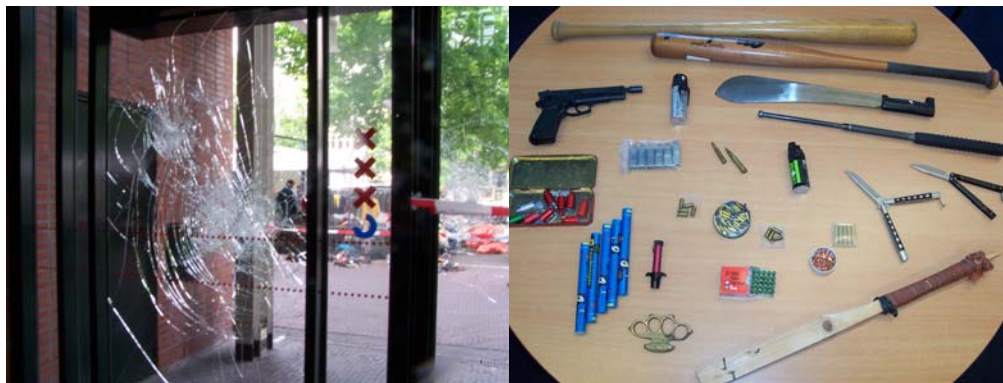

Foto links: een van de beschadigde ingangen van het stadhuis Amsterdam.
Foto rechts: selectie wapens krakers na spoedontruiming. Bron: Politie Amsterdam-Amstelland 2008.

Casus 11

Een ondernemer had zijn pand als kantoor ingericht. Zijn verschillende ondernemingen stonden ingeschreven bij de Kamer van Koophandel op dat adres. De benedenverdiepingen werden verhuurd. De bovenverdiepingen werden opgeknapt en teruggebracht in oorspronkelijke staat. Er lagen handelswaar en antieke familiebezittingen op de bovenverdiepingen. De eerste verdieping was al compleet opgeknapt en ingericht als kantoor en showroom van een van de bedrijven.

Twee jaar geleden liep de ondernemer naar zijn kantoor en zag licht branden. Toen hij krakers ontdekte, is hij gelijk naar de politie gegaan. Zij waren al gebeld door de krakers en hadden tot de verbazing van de ondernemer leegstand geconstateerd. Hij zegt hierover:

"Ik begreep er niets van. De politie vond dat ik een vaste computer en telefoonlijn moest hebben. Ik liet hem m'n laptop en mobiel zien. Bovendien hadden ze toen ze leegstand constateerden al gezien dat de beddenspiralen tegen de ramen waren geschroefd en m'n plafond eruit was gesloopt. Maar dat deed niet ter zake. Er lag

voor tienduizenden euro's aan handelswaar. Ook naar mijn familiebezittingen kon ik fluiten. Wat kon ik nog doen? Ik was slachtoffer van een kraak."

Het slachtoffer gaf aan dat hij bekogeld werd toen hij zijn pand in probeerde te komen:

"Daar ben ik echt enorm van geschrokken, het was levensbedreigend. Het vreemde was dat de politie al gebeld was door de krakers. Want het recht stond inmiddels helaas aan hun zijde. Ik zou me schuldig maken aan huisvredebreuk. Wel werd een strafzaak gestart vanwege de bekogeling. Degene die de baksteen had gegooid zei dat hij dit deed uit zelfverdediging. Ik stond op de begane grond en hij op het dak van ons pand. Hoe bedoel je zelfverdediging?! Later, toen we na jaren het pand terug hadden, vonden we stapels bakstenen en tegels bij de ramen op de bovenste verdieping."

Slechts één weg lag nog open voor de rechtmatige eigenaar van het pand om zijn eigendom terug te krijgen: een civiele procedure. De kosten hiervan zouden oplopen tot tienduizenden euro's. De kosten kon hij opbrengen uit het spaargeld dat hij had gereserveerd voor de renovatie van het pand. Inmiddels is alles opgegaan aan juridische procedures. Het slachtoffer gaf aan dat hij een aardig beeld kreeg van wat er binnen gebeurde. Hij hield het pand in de gaten. Het systeemplafond was eruit gesloopt, evenals de vloerdelen. Het pand was volledig gebarricadeerd. Bedspiralen waren in de kozijnen gespijkerd en geschroefd. Bij mogelijke ingangen op het dak waren metalen platen en stalen constructies aangebracht zodat de ME niet naar binnen zou kunnen zonder het pas gerenoveerde dak te slopen. Al snel werd duidelijk dat er weinig overbleef van het pand. De rechter oordeelde dat de krakers moesten vertrekken. Het slachtoffer:

"Echt opgelucht was ik. We hadden jaren geleden onder de krakers. Ze wisten alles: waar ik woonde, wat ik deed. Telkens leek het dat ze eruit wilde gaan. Maar dan kwamen ze weer met zulke absurde eisen."

De krakers hadden inmiddels een monumentenstatus aangevraagd op het door henzelf geruïneerde pand. Dit deden ze om te voorkomen dat het slachtoffer aannemelijk kon maken dat hij de verbouwing kon doorzetten op korte termijn. Hiermee zou zijn acute belang vervallen om de krakers uit het pand te krijgen. Gelukkig bleek de rechter hiervoor ongevoelig.

Terwijl duidelijk was dat de krakers weinig kans maakten, gingen ze toch in hoger beroep. Tijdens de procedure probeerden ze te onderhandelen volgens het slachtoffer. Het leek er op dat ze de procedure aan het traineren waren, om zo hun onderhandelingspositie te versterken. Intussen liepen de proceskosten met ruim vierduizend euro op.

Toen eindelijk het pand weer in bezit van de eigenaar kwam, bleek hoe groot de ravage was. Het pand was gestript. Alle waardevolle spullen waren weg. Alleen troep was achtergebleven. De eigenaar:

“Met gemengde gevoelens stond ik daar. Ik was zo ontzettend blij dat ik mijn pand weer had. Maar tegelijkertijd was ik terug bij af. Bakken met geld moet ik weer investeren om het pand in nette staat te krijgen. Waar haal ik het vandaan. Het is opgegaan aan al de rechtzaken. Al m'n handelswaar was weg, ook m'n moderne apparatuur hadden ze eruit gesloopt en meegenomen, twee van de drie koelkasten waren verdwenen en mijn dure gereedschap was ook weg. Wat me opviel is dat bij iedere deur een ijzeren staaf of golfclub te vinden was. Terwijl die krakers echt niet golfen volgens mij. Bovenaan de trap lag een bowlingbal. Ook niet lekker omdat op je kop te krijgen. Maar ja, het eerste wat ik maar deed was een anti-kraakwacht bellen en de boel opruimen.”

Bron: Politie Amsterdam-Amstelland 2008.

Casus 12

De verbouwing van een bovenwoning in Amsterdam werd in augustus 2006 gestaakt. Het ging om een vrij uitgebreide renovatie en de eigenaar kreeg een bouwstop opgelegd van de Dienst Bouwtoezicht. De bouwvergunning was niet volledig. Begin oktober, op een maandagavond, liep de eigenaar langs haar pand en zag mensen in de bovenwoning. Zij vroeg daarop wat zij daar deden en kreeg als antwoord dat het pand gekraakt was vanwege de leegstand. Het pand stond maar kort leeg en werd verbouwd. Het slachtoffer wilde bij de politie Amsterdam aangifte doen. Waarop de buurtregisseur contact met haar op nam. Hij vertelde haar dat het ging om een initiatief van het Krakkers Collectief Centrum Vrankrijk. Aangezien het pand haar privé-eigendom was en het slachtoffer een alleenstaande moeder is met twee kinderen, werd haar door de buurtregisseur ten zeerste afgeraden om actie te ondernemen. De krakers waren te gevaarlijk volgens hem. De eerstvolgende

ontruimingsronde stond gepland in een later kwartaal van dat jaar. Tot die tijd kon de politie niks doen.

De buurtregisseur bood aan te willen bemiddelen tussen haar en de krakers. De moeder mocht geen juridische acties ondernemen anders zouden de krakers het overleg staken. Toen zij en twee vrienden van haar wilden onderhandelen met de krakers deden de krakers aangifte van huisvredebreuk. Hetgeen opmerkelijk was aangezien de krakers de onderhandelaars vrijwillig en in goed overleg binnen hadden gelaten.

Na enig juridisch getouwtrek werd uiteindelijk de woning vlak voor de op handen zijnde ontruiming teruggegeven. Maandenlang kon het pand niet worden verhuurd, noch worden verbouwd. Het slachtoffer:

“Het heeft mij handen vol geld gekost, om nog maar te zwijgen van alle stress en emotie die dit in me heeft losgemaakt. Een advocaat heb ik moeten inschakelen om de Officier van Justitie zover te krijgen dat hij de kraak als onrechtmatig wilde aanmerken; voor die tijd kon ik niets doen”.

Casus 13

Een jong stel besloot eind jaren negentig samen te gaan wonen. Beiden wilden hun sociale huurwoningen verruilen voor een koophuis. Dat vonden ze in een nabij gelegen Amsterdams stadsdeel. Het huis was bouwvallig: nat, tochtig en slecht onderhouden. Sloop lag voor de hand. Het stel wilde voortvarend aan de slag en een nieuw droomhuis bouwen. Helaas werd hun droomhuis een nachtmerrie.

De burens stelden verschillende procedures in werking om het stel te dwarsbomen: de rijksmonumentendienst en monumentenzorg werden ingeschakeld om te beoordelen of het huis monumentaal was. De procedures duurden meer dan anderhalf jaar. In die tijd mocht er niets aan het pand worden veranderd. Omdat het stel voor de gevolgen van een eventuele kraak vreesde, zorgden ze ervoor dat het huis in gebruik bleef. Geregeld kwamen zij er langs, ze meubileerden het huis en onderhielden de tuin. Toch mocht het niet baten. Volgens de slachtoffers werden de krakers getipt door de burens. Toen het stel terug kwam van hun zomervakantie, was het huis gekraakt door internationale krakers en één Nederlandse kraker.

Een saillant detail is dat het volstrekt evident was dat het huis geen monumentenstatus zou krijgen. “Iedereen snapt dat”, aldus een controlerende ambtenaar die zich versprak tegen een van de eigenaren van het huis. Een van de slachtoffers verwoordde:

“Het is niet te beschrijven hoe je je voelt als opeens je huis gebarricadeerd is met je eigen spullen. De ramen waren dicht getimmerd met delen van onze bank, stoelen en

ons bed. Ons werd de toegang tot het huis en omliggende terrein verboden! We konden niks. De hypotheek loopt intussen gewoon door, de verzekering betaalt niet uit als er wat gebeurt en voor je het weet stellen de omwonenden je aansprakelijk voor de overlast en schade die de krakers veroorzaken.”

Na enige tijd vertrokken de krakers. Althans, dat leek het geval. De politie had vastgesteld dat ze waren vertrokken. Hierdoor konden de eigenaren er weer in. Direct besloten de slachtoffers het interieur en het sanitair te verwijderen. De schade die was aangericht door de krakers was toch al volstrekt onherstelbaar. Bovendien verkleinde dit de kans op een nieuwe kraak. Ook plaatsten zij hekken rond het terrein met een bordje erop: verboden toegang.

Maar een inmiddels gearriveerde nieuwe groep krakers trok zich hier niets van aan. Ze betrokken de woning wederom. Tot overmaat van ramp had de Officier van Justitie de krakers nog geregistreerd als bewoners. Het maakte kennelijk niet uit dat het om een nieuwe groep krakers ging.

De slachtoffers dachten zich nog te kunnen beroepen op een informele afspraak. Ze hadden met de oorspronkelijke groep krakers afgesproken dat zodra de sloopvergunning rond was de krakers zouden vertrekken. Dit deden de krakers niet. De gemaakte afspraken bleken niets waard.

De slachtoffers waren in het bezit van een sloopvergunning en hadden de sloop al gepland. De inmiddels gearriveerde slopers werden in hun werk door de krakers gehinderd en geïntimideerd. Zij moesten hun werkzaamheden neerleggen. Zowel de slopers als de krakers zouden anders gevaar lopen. Hierop volgden ongeregelheden. Eén van de slachtoffers werd zelfs opgepakt voor huisvredebreuk. De politie liet hem echter gaan. Zij vonden het onverteerbaar om de slachtoffers nog meer ellende aan te doen dan ze al hadden meegemaakt.

Aangezien de sloopvergunning er inmiddels was kon de woning uiteindelijk worden ontruimd door de ME. Althans zo leek het. Wederom waren de ramen gebarricadeerd met de eigendommen (wat er van over was) van de slachtoffers. Helaas werd een vordering van de krakers tegen de staat toegewezen. Volgens de rechter had de sloop te lang op zich laten wachten! De rechter was onverbiddelijk. De woning kon niet worden ontruimd.

De slachtoffers gaven aan dat het resterende ontzag dat ze nog hadden voor de Nederlandse rechtstaat toen écht verdwenen was. In hun woning was herhaaldelijk brand ontstaan, waartegen ze zich niet konden verzekeren. Ook konden ze aansprakelijk worden gehouden voor eventuele instortingen. Kinderen die dikwijls op hun terrein speelden liepen hierbij bijzonder gevaar. Spullen van de slachtoffers werden gebruikt als schutwanden en

barricades. Hun droomhuis, waarvoor ze nog altijd de hypotheek betaalden, was een nachtmerrie geworden. Op het moment dat er eindelijk schot in de zaak kwam haalde nota bene de rechter een streep door het recht. Een van de slachtoffers:

“Maandenlang heb ik er niet van kunnen slapen. Zeker na die uitspraak. Je hoopt dat het eindelijk voorbij is en dan..., dat verhaal over twaalf maanden leegstand. We woonden beiden in een sociale woning. Die zouden we allebei opgeven voor anderen. Hoezo woningnood? Welke nobele zaak? Die krakers wisten dat en ze wisten ook dat wij gewoon een sloopvergunning hadden. Bovendien zijn we helemaal geen speculanten. We zijn gewoon een stel mensen die aan hun droomhuis wilden werken om er zelf op een mooie dag te wonen! Het was toen echt de rechtstaat op z'n kop.”

Uiteindelijk werden de slachtoffers gebeld door de burens met de vraag of zij de laatste delen van de woning wilden slopen. De burens hadden namelijk veel overlast van de krakers en wisten dat de krakers voor langere tijd weg waren. Een van de slachtoffers:

“Toen dacht ik: laat het ook maar allemaal. Jullie(!) kunnen je gang gaan, burens. Maar vergeet niet hoeveel we hebben moeten doormaken door jullie toedoen - die eerdere tip van jullie aan de krakers.”

De burens hebben waarschijnlijk uiteindelijk het laatste deel gesloopt van de woning. Waarna de slachtoffers eindelijk het puin konden ruimen en hun droomhuis konden bouwen dat werd gerealiseerd in 2005: een voornemen dat dateerde uit eind jaren negentig. Een van de slachtoffers besloot:

“We zijn tienduizenden euro's verder, maandenlang hebben we niet kunnen slapen, we zijn bedreigd, onze meubelen en auto zijn gesloopt, we hebben vijfhonderd euro moeten betalen voor huisvredebreuk in onze eigen woning(!) en hebben jarenlang twee sociale woningen aan moeten houden die er anders voor anderen geweest waren. Voor tweehonderddertig – toentertijd – gulden(!) waren we klaar geweest. Dat was de boete geweest als we het huis direct hadden gesloopt zonder netjes alle procedures te doorlopen en de vergunning af te wachten. Ik weet het de volgende keer wel.”

Casus 14

Op 5 april 2007 werd de bovenverdieping van het pand Weteringschans 79 gekraakt. Omdat het pand korter dan een jaar leegstond, had de rechter op 13 april 2007 al aangegeven dat sprake was van een illegale kraak. Dat was reden om over te gaan tot een ontruiming van het pand dat sinds 2000 in eigendom was van Stichting De Blauwe Reiger. Deze stichting richt

zich met name op de aankoop van beeldbepalende panden in Amsterdam. Na de aankoop worden de panden gerenoveerd, waarbij de vraag of dit financieel wel verantwoord is een ondergeschikte rol speelt. Na de renovatie zou het pand worden verhuurd. Dat was ook de bedoeling met Weteringschans 79, dat door de gemeente op de monumentenlijst is geplaatst.

Sinds medio januari 2007 stond het tijdelijk leeg om te worden opgeknapt en vanaf 15 april opnieuw te worden verhuurd. De verf was nog nat en de verfspullen stonden nog binnen toen de bovenverdieping op 5 april werd gekraakt. Sinds het moment dat in een rechterlijk vonnis is vastgelegd dat de krakers illegaal kraken, heeft Stichting De Blauwe Reiger meerdere malen contact gehad met onder meer de politie over een spoedige ontruiming. Maar een spoedige ontruiming kwam er niet omdat de burgemeester zou willen wachten tot de eerstvolgende ontruimingsronde eind juni dat jaar. In de tussentijd hadden krakers de bovenverdieping omgebouwd tot een fort. De ramen waren met balken gebarricadeerd en de muren en gevel werden beklad. Het monumentale pand werd hierdoor bewust beschadigd.

De krakers wilden niet vrijwillig vertrekken. Zelfs na de uitspraak van de rechter die de kraak als illegaal bestempelde, bleven ze zitten. De politie was meerdere malen ter plaatse geweest om de krakers te bewegen het pand te verlaten. Maar de krakers gaven aan niet weg te gaan. De mobiele eenheid zou daarom ter plaatse moeten komen tijdens een van de ontruimingsronden. Ontruimingsronden staan bekend om de grote overlast. Waarom de krakers hier op aan stuurden is onduidelijk.

Ook bleek dat de stichting aangifte moest doen van alle beschadigingen die de krakers aan het pand hadden toegebracht. Het is maar zeer de vraag of ooit iets van de schade vergoed wordt door de krakers.

Wat opvalt is dat de krakers hun kraak vergoelijken met het handelen van een bestuurder van Stichting De Blauwe Reiger. De krakers redeneren als volgt: omdat deze bestuurder onderwerp van justitieel onderzoek zou zijn, permitteren de krakers zich de kraak van het pand dat eigendom is van Stichting De Blauwe Reiger. De krakers maken zich niet alleen schuldig aan onrechtmatige eigenrichting door het pand te kraken. Zij veroordelen ook nog eens en passant een van de bestuurders: wederom eigenrichting. Terwijl daar nu juist onze rechterlijke instanties voor bestaan, die velerlei waarborgen in acht nemen bij eventuele veroordelingen. Wanneer iemand een overtreding of zelfs een misdrijf begaat, betekent het nog niet dat degene vogelvrij is verklaard in onze samenleving. Zijn of haar eigendommen mogen niet zomaar worden afgenomen en beschadigd door zomaar een willekeurige buitenstaander.

Burgemeester Cohen haalde deze zaak aan tijdens de Amsterdamse commissievergadering Algemene Zaken van 8 november 2008. Cohen sprak:

“Het pand aan de Weteringschans was vlak voor de kraak gerenoveerd. De huurder stond klaar om het pand te betrekken. Na ontruiming bleek dat de schade aan het pand groot was. Alle muren waren doorboord en de elektra was vernield”.

Ook GroenLinks Amsterdam keerde zich die dag nadrukkelijk tegen de krakers. Judith Sargentini (fractievoorzitter GroenLinks): *“Ik schrik van die beelden. (...) Het lijkt me niet goed om een pand helemaal aan gort te helpen, zelfs niet als een pand van een speculant is (...)”.*

Bron: internet geraadpleegd 2008.

Casus 15

In de volgende casus gaat het om een aantal leegstaande loodsen in Amsterdam waarvoor de eigenaar een sloopvergunning had aangevraagd. Bij een van de drie loodsen was het huurcontract na tussenkomst van de rechter ontbonden, omdat renovatie van de loods gelijk stond aan afbraak en nieuwbouw. De drie loodsen – in pandig met elkaar verbonden – waren in gebruik door een aannemer die bezig was met een nieuwbouwproject.

Toch werden de loodsen gekraakt. De krakers belden de politie, zodat leegstand kon worden geconstateerd. Wrang merkt de eigenaar op: *“Alle spullen uit de loodsen en het bouw materiaal – inclusief apparatuur – buiten in de tuin achter de loodsen waren gezet.”* De volgende dag werd de kraak als onrechtmatig aangemerkt. De eigenaar kreeg het advies de uitslag van het inmiddels ingestelde kort geding af te wachten. Tot die tijd kon er niks tegen de kraak worden gedaan. Niet alleen stegen de (proces)kosten voor de eigenaar, ook de kosten van de aannemer namen enorm toe. Die extra kosten kwamen voort uit onder meer de huur van een alternatieve opslagruimte.

Het rechterlijke vonnis pakte negatief uit voor de krakers, omdat de loodsen op het moment van de kraak in gebruik waren. De politie had met hen afgesproken dat zij bij een negatieve uitslag de loodsen zouden verlaten. De krakers kraakten echter een ander deel van de loods.

Hierop besloot de politie tot ontruiming over te gaan. Nadat het pand was ontruimd, verzocht de politie, in samenspraak met de gemeente, om versnelde sloop om herkraak te voorkomen. Het slachtoffer stelde de vraag:

“Afspraak is toch afspraak? De onrechtmatigheid van de kraak werd bekrachtigd door de rechter. De loodsen werden gebruikt. De krakers konden gedurende het hele proces in de loodsen blijven, de aannemer moest noodgedwongen op zoek naar andere opslagruimte en de krakers besloten als sluitstuk te blijven, tegen alle afspraken in en zelfs na de uitspraak van de rechter. Terwijl het gelijk allang niet meer aan hun zijde stond – voor zover dit het deed in de eerste plaats”.

Casus 16

De eigenaar in deze casus wilde zijn ongeveer drie eeuwen oude pand aan één van de Amsterdamse hoofdgrachten volledig restaureren. Bij funderingsonderzoek bleek dat de fundering moest worden hersteld vanwege trillingen door zwaar vrachtverkeer op de gracht in de jaren ervoor. Verder was het pand uitgewoond en versleten over de honderden jaren. De bewoners van de verhuurde appartementen heeft de eigenaar uitgekocht. Tijdens de verbouwing woonde hij zelf tijdelijk in een nabij gelegen woning.

Tot zijn teleurstelling deed de eigenaar kort daarna zijn eerste ervaring op met krakers. De verbouwing was nog niet begonnen of zijn pand werd gekraakt op de ochtend waarop de laatste bewoner zou vertrekken. Het slachtoffer vertelt hierover:

“Toen ik thuis kwam hing er tot mijn stomme verbazing een onbekende man uit het raam die mij vertelde dat hij er nu woonde. Ik haalde de politie erbij. Die kon echter niks doen.”

De eigenaar begon meteen een civiele procedure. De kraker werd uiteindelijk bij verstek veroordeeld tot het verlaten van de woning. In de tussentijd veroorzaakte hij (volgens het slachtoffer tevens cokedealer en dronkenlap) enorme overlast met nachtelijk geschreeuw en andere hinder. Uiteindelijk kwam het tot ontruiming. Onder begeleiding van de politie werd de kraker meegenomen. Het slachtoffer kon inmiddels door de forse proceskosten nauwelijks de restauratie meer rond krijgen.

De restauratie liep bijna nog meer gevaar op. Vlak voor deze eindelijk van start ging, vond er bijna een herkraak plaats. Het slachtoffer wist dit ternauwernood te voorkomen doordat hij meerdere keren per dag zijn pand controleerde. Op een ochtend ontstond in de verte richting zijn pand een ophop van krakers. Het slachtoffer:

“Ik dacht: Nee! Het zijn krakers! Gelukkig was ik ze net voor – de inbrekers(!), in mijn ogen. Ze hadden mijn naam in het kadaster gevonden en stonden op het punt de deur te forceren en aldus een "interessante Amsterdamse ervaring" op te doen. Ik raakte met ze in gesprek. Ze hadden geen flauw benul van de narigheid die ze mij met hun zeer pijnlijke krakerij zouden bezorgen.”

Het slachtoffer liet weten weinig te geloven van de zogenaamd ideologische boodschap van kraken. Ook de sociale boodschap spreekt hem weinig aan. Zijn pand was klaar voor restauratie. Tussentijds moest het slachtoffer procederen tegen een kraker en de nieuwe krakers overreden om zijn monumentaal pand ongemoeid te laten. Hij liep een enorme financiële schadepost op. De krakers bezorgden hem en de buurt veel overlast.

Casus 17

Het volgende verhaal van een slachtoffer is exemplarisch voor de dubbele moraal van krakers. Een makelaar vertelde dat hij een pand wilde verkopen aan een toekomstig eigenaar van een op te richten evenementengebouw met publieksfunctie. De bestemming op het pand was gewijzigd. Het pand stond niet langer dan een jaar leeg; het werd nog verbouwd en zou over drie maanden opgeleverd worden aan de koper. Kinderen en bewoners uit de buurt konden er in de vrije uren buurtactiviteiten ontplooien.

Helaas werd het pand vlak voor de oplevering door een groep internationale krakers gekraakt. Snel werd het slachtoffer tijdens bemiddelingspogingen duidelijk dat de schade aan het pand aanzienlijk was. Omdat het slachtoffer van de kraak het pand moest opleveren aan de koper, hij zijn verplichtingen moest nakomen en de juridische kosten en eventuele schadevergoedingen hoog zouden kunnen oplopen, besloot hij de krakers een som geld aan te bieden. Hij hoopte dat hiermee een rechtszaak niet nodig was en dat alles snel achter de rug zou zijn. *“De krakers zouden het door mij verdiende geld kunnen gebruiken voor hun zogenaamde ideële doelen”*, aldus de eigenaar. Het slachtoffer was zelfs bereid het bedrag significant te verhogen wanneer zou blijken dat de publieksfuncties er toch niet zouden komen. De krakers leken aanvankelijk wat te zien in het voorstel, maar besloten toch te willen blijven. Zelf gaven ze geen enkele sociale invulling aan het pand en leefden het volledig uit.

Na een lange procedure stelde de rechter het slachtoffer in gelijk. Een ontruiming volgde. Het slachtoffer leverde zelfs nog de achtergebleven spullen van de krakers af bij hun woordvoerder. Het slachtoffer richtte zich op het herstel van de ravage die de krakers achterlieten. Kennelijk als ‘dank’ voor het terugbrengen van de spullen naar de krakers werd zijn pand bijna herkraakt. Hij wist dit ter nauwer nood te voorkomen, maar de schrik zat er weer goed in. De ontwikkeling van het gebouw kwam in gevaar, het slachtoffer is op enorme kosten gejaagd, van publieksfuncties is geen moment sprake geweest bij de krakers en ieder aanbod om er gezamenlijk uit te komen, wezen de krakers op voorhand af.

Bron: Politie Amsterdam Amstelland 2008.

Casus 18

Nadat een woning precies een jaar leeg stond, werd deze gekraakt. Het ging om een gemeentelijk monumentaal pand. De monumentenvergunning voor renovatie was al aangevraagd, maar de behandeling liet nog op zich wachten. Intussen mocht de eigenaar niets aan het pand doen. De eigenaar beseftte dat met het verstrijken van de tijd het krakersrisico alleen maar toenam. De woning was helaas ongeschikt voor tijdelijke verhuur. Antikraak was niet mogelijk, omdat er geen verwarming was en het sanitair niet in goede staat verkeerde. Door de lange gemeentelijke doorlooptijd van de vergunningaanvraag kwam de eigenaar in een risicovolle situatie. Hij kon onder de huidige wet- en regelgeving intussen niets doen.

Uiteindelijk kreeg de eigenaar de nodige vergunningen. Dit was te laat, want inmiddels werd een woning gekraakt. Hij stelde een ontruimingsvordering in bij de rechtbank. Dat leidde tot een negatief oordeel. De krakers mochten blijven zitten. De eigenaar besloot desondanks te beginnen met de renovatie. Het pand, exclusief de gekraakte woning, werd gerenoveerd. Alle extra kosten en lasten van de procedure en de gefragmenteerde verbouwing waren voor rekening van de eigenaar. Toen de renovatie bijna klaar was, startte hij wederom een kostbare juridische procedure om de krakers alsnog uit de woning te krijgen. Deze keer had hij succes.

Alleen was inmiddels vastgestelde termijn voor de renovatie verstreken. De gemeente dreigde met een boete, omdat de eigenaar niet aan alle eisen van de vergunning had voldaan. Gezien de eerdere uitspraak van de rechter kon dat ook helemaal niet. Het kraken was immers niet verboden. De rechter had dat wel kunnen verbieden als hij een wettelijke grondslag ter beschikking had.

Het slachtoffer bleef achter met een geheel uitgeleefde woning. Die moest opnieuw worden verbouwd. Het verwijderen van de troep en het herstellen van de schade aan de woning,

leidingen en gesloopte monumentale muren die de krakers achterlieten, kostte het slachtoffer tienduizenden euro's. Daarbij kwamen proceskosten van € 15.000,-. Weliswaar was er dit keer geen ontruimingsactie nodig, maar de hele procedure was voor deze Amsterdammer een erg kostbare aangelegenheid. Met een kraakverbod was dit allemaal niet nodig geweest.

Casus 19

Omdat een pand nabij de binnenstad een aantal jaar geleden werd opgeknapt werden de woningen tijdelijk niet meer opnieuw verhuurd. De bovenste etage stond leeg. Binnen een jaar na de leegstand arriveerden er krakers op die verdieping. Zij hebben de bewoners op de andere twee verdiepingen weggejaagd. Die hielden het namelijk niet meer uit vanwege de herrie en overlast. Tijdens de kraakactie had de eigenaar de politie op de hoogte gebracht. De politie arriveerde met vier politieauto's (veiligheidsprotocollen schrijven dit voor) om poolshoogte te nemen, maar zeiden niets tegen de krakers te kunnen doen.

's Avonds was er vaak tot laat in de nacht lawaai. De feesten die werden gegeven gingen de hele nacht door. "De geluidsoverlast deed de overige panden op hun grondvesten trillen", aldus het slachtoffer. Na lang voortslepende onderhandelingen vertrokken de krakers eindelijk. Inmiddels waren wel twee bewoners weggejaagd, had de buurt extreme overlast gehad en heeft de eigenaar veel schade opgelopen. Alleen al de misgelopen huurinkomsten zorgden voor een grote schadepost.

De teleurstelling en radeloosheid van het slachtoffer werden nog groter. Er vond namelijk weer een kraak plaats. Een woningcorporatie was bezig een aantal nabij gelegen woningen op te knappen. Deze stonden slechts twee weken leeg voordat ze werden gekraakt, aldus het slachtoffer. Toch bleek de politie ook nu niet te kunnen ingrijpen. Een nieuwe ontruimingsronde moest worden afgewacht. Intussen zaten hij en zijn buurtgenoten weer met de extreme overlast.

Vreemd genoeg bleken de krakers uiteindelijk uit zich zelf weg te gaan. Het ging om buitenlandse krakers die besloten elders te kraken. 'For the time being' hadden ze woonruimte nodig. Het slachtoffer zegt daarover het volgende:

"Ze kraken gewoon een pand? En dat mag klaarblijkelijk in Amsterdam?! Niks van de belachelijke eis van twaalf maanden leegstand. Niks rekening houden met omwonenden. Ze joegen de andere bewoners weg! Maar ook in de politiek hebben ze geen flauw benul wat het betekent voor de omwonenden en voor de eigenaren. Het is vreselijk. Inmiddels heb ik besloten om weg te gaan uit deze stad. (...) Mijn gevoel van veiligheid is weg. Het eigendomsrecht, een van de belangrijkste peilers van onze samenleving wordt niet gerespecteerd. (...) Al twee jaar ben ik elke keer

als ik thuiskom bang dat er krakers in mijn huis zitten. (...) De autoriteiten nemen het op voor criminelen en sturen de goedwillende burger het bos in.”

Casus 20

Een failliete fabriek werd overgedragen aan een investeerder en de inboedel werd (deels) verhuisd. Nog voordat de fabriek leeg was, sloeg een grote groep krakers toe. Met een slijptol werd het hek opengebrouwen en vanaf die dag reden auto's en trucs met (buitenlandse) krakers af en aan.

De gekraakte fabriek bleek een uitvalsbasis geworden voor de krakers. Bij iedere ontruimingsronde verzamelden zich uit alle windrichtingen krakers. Normaal gesproken zaten er ongeveer dertig krakers, maar op de ontruimingsdagen of tijdens kraakfeesten kwamen er meer. Ook loslopende honden vormden een probleem. Herrie en overlast waren het gevolg. Agressief schreeuwen, draaiende motoren, claxonneren en het slopen van het terrein en de omgeving waren vanaf toen eerder regel dan uitzondering. Zeer verouderde en vervuilende vrachtwagens en campers blokkeerden de verkeersdoorstroming volledig. Ook bij de terugkerende feesten was sprake van nachtelijke overlast en er werden drugsdealers waargenomen.

Opmerkelijk is dat zelfs wordt geadverteerd voor festivals en evenementen op het terrein. Navraag bij het stadsdeel over drank- en horecaverunningen, brandveiligheid en leges leverde weinig op. Het zou gaan om privé verjaardagsfeestjes. Het bleken echter wel feestjes te zijn die soms drie dagen duurden, met alle overlast van dien. Terwijl andere evenementen in de stad nauwelijks overeind blijven vanwege alle vergunningen die moeten worden aangevraagd, gelden voor de krakers kennelijk hele andere wetten en regels.

Hoe zit het met brand- of instortingsgevaar in en van de fabriek? Op het terrein is brandwerende asbest geconstateerd, maar dat werd door de krakers als bouw materiaal gebruikt waarin ze zaagden. Het stadsdeel liet weten weinig te kunnen doen aan de klachten omdat er te weinig juridische gronden en mogelijkheden zijn om op te treden. Men gaf aan dat de overlast voor de buurt aanzienlijk is, maar dat het stadsdeel noodgedwongen het gesprek met de krakers aan moet gaan. Juridische middelen heeft het stadsdeel niet. Een kraakverbod zou hier meer dan uitstekend dienst kunnen doen.

Casus 21

In een winkelstraat van Amsterdam wilden de eigenaren van een aantal aansluitende panden noodzakelijke herstelwerkzaamheden aan de funderingen beginnen. De panden werden jaren verhuurd als kantoorpand aan een organisatie die mensen ondersteunt bij het vinden van een woning.

Een aantal jaar geleden bleken de in slechte staat verkerende panden echter klaar voor de sloop. Renovatie was geen optie. Plannen waren gemaakt en de sloopwerkzaamheden zouden beginnen. De eigenaren voelden zich gesteund door het stadsdeel. Dit zag ook in dat de panden bijna door de fundering heen zakten en mogelijk een gevaarlijke situatie konden opleveren. Maar na een aantal dagen werd één van de panden gekraakt door een stel buitenlandse krakers, terwijl duidelijk was dat het pand bij lange na niet meer dan een jaar leegstond.

Na onderhandelen bleken de krakers niet gevoelig voor enig argument. De mobiele eenheid moest ze er uit zetten. Pas maanden later konden de slooprijpe panden tegen de vlakte. Inmiddels staat de bouw van drie woonappartementen in klassieke stijl gepland. De eigenaren wachten nog op de laatste vergunningen.

De krakers hebben er voor gezorgd dat de ophanden zijnde bouw van extra woningen in Amsterdam fors vertraagd werd. Het argument van de strijd tegen woningnood valt in deze context moeilijk te begrijpen.

Casus 22

Op vrijdag 11 april 2008 kraakten zo'n tachtig krakers de zogenoemde Teekenschool van het Rijksmuseum. De krakers gaven in het gebouw onder meer cursussen barricaderen en perstraining. De aanleiding vonden de krakers in de internationale kraakdagen 'Reclaim the Streets'. In verschillende Europese steden demonstreerden krakers om, wat zij noemen, het publieke domein opnieuw op te eisen.

In zijn ingezonden brief van 14 april 2008 in het Parool over het kraken van een gedeelte van het Rijksmuseum gaf politiewaardcommissaris Schaap aan dat de politie niet tot ontruiming kon overgaan omdat het gebouw al langer dan vijf jaar leeg stond. De politiewaardcommissaris reageerde met zijn brief op een reactie van mij (Bas van 't Wout) waarin ik de kraakactie veroordeelde en mij afvroeg waarom de politie niet kon ingrijpen. De aankomend directeur van het museum had de politiewaardcommissaris verteld dat het gebouw langer dan vijf jaar leeg stond. Ontruiming zou onrechtmatig zijn op grond van de huidige wetgeving. Dit is de uitwerking van ons Nederlands recht en in het bijzonder de twaalf maanden regel. Ook onze nationale pronkstukken zoals het Rijksmuseum zijn hierdoor niet veilig voor krakers.

Onder de huidige regelgeving hoeven de krakers alleen te vertrekken bij een spoedeisend belang. De directie van het Rijksmuseum gaf aan dat het de komende dagen onderhoud had gepland aan het pand. Gelukkig bleken de krakers na uitvoerig onderhandelen bereid te vertrekken. De al ernstig vertraagde renovatie van het Rijksmuseum vanwege een nieuwe aanbestedingsprocedure zou anders nog verder worden vertraagd. Saillant detail was dat de

krakersgroep ook nu goed georganiseerd bleek en in zeer korte tijd vanuit het niets 80 man op de been had.

Bron: NRC Handelsblad 12 april 2008.

Casus 23

Na lang politiek debat in een stadsdeel werd besloten een fors aantal huizen te vervangen of op te knappen. Dat was nodig vanwege stadsvernieuwing. Een doelstelling van 30% sociale woningbouw bleef gehandhaafd. Zittende huurders werd alternatieve woonruimte aangeboden of zij mochten na een aantal minimaal noodzakelijke aanpassingen terugkeren in hun woning. De panden werden verkocht aan een algemene woningcorporatie. Een makelaar werd aangetrokken voor de verkoop van de woningen aan particulieren.

Helaas waren de panden inmiddels gekraakt en het moest het na jaren bemiddeling komen tot een ontruiming nadat de krakers voor veel overlast hadden gezorgd in de buurt. Zo veroorzaakten zij meerdere branden, besmeurden de buurt met verf, bekogelden de politie en beschadigden ze nabij geparkeerde auto's. Al eerder waren antikraakbewoners uit de panden gejaagd door de krakers.

Hier bleef het niet bij want na een aantal maanden bleek dat de krakers uit woede en als dreigement het kantoor van de makelaar 's nachts hadden bestormd en met verf hadden beklad. Ook vernielden ze een ruit, twee lichtbakken en saboteerden ze de sloten. Het slachtoffer deed aangifte bij de politie.

De krakers hadden daarnaast de nieuw opgeleverde modelwoning beschadigd en de muren beklad met: "De volgende keer bij jou thuis!". De krakers eisten dat de makelaar zich zou terugtrekken of zijn prijzen zou verlagen. Dat terwijl de makelaar slechts bemiddelde tussen de kopers en de corporatie. De corporatie liet weten dat zij iets meer dan de helft van de woningen bestemde voor particuliere verkoop en het overige deel van de woningen als de sociale huurwoningen wilde verhuren.

Het slachtoffer: "Niet alleen de bedreigingen zijn erg onprettig, ook werden enthousiaste mensen lastig gevallen tijdens de bezichtigingen. Je wilt je eerste huis na lange voorbereiding kopen. Eindelijk is het zover en dan heb je van dat agressieve publiek voor je. De krakers brachten ook nog allerlei onjuiste berichten over me in de wereld. Dat met die bedreigingen en vernieling van mijn kantoor is niet fijn, stel je voor dat je kleine kinderen hebt."

Bron: internet 2008. De zwarte aanslag op de weg is het gevolg van brandstichting.

Casus 24

Met verbazing heeft de VVD kennis genomen van de kraakactie van Dwars en Rood-Amsterdam eind juli 2008. Deze politieke jongerenbewegingen van respectievelijk GroenLinks en de SP hebben pand 121 in de Eerste Jan Steenstraat van de woningcorporatie Ymere gekraakt. Door de kraak verbonden ze zich met een kraakbeweging die andermans eigendom niet respecteert. De gewelddadige kraakacties en -excessen zijn bekend. De VVD riep dan ook GroenLinks en de SP op om afstand te nemen van de kraak.

Uit navraag bij Ymere bleek dat het pand langer leeg stond door een verplichte bouwstop vanwege de Noordzuidlijn, niet eerder opgemerkte asbest en onverwachte problemen met rottende balken. Wat kleinere bouwwerkzaamheden om hier mee aan de slag te gaan stonden op het punt hervat te worden aangezien de bouwvak ten einde liep. Buurtbewoners verklaarden inderdaad verbaasde bouwvakkers te hebben gezien die na de bouwvak bij het gekraakte pand arriveerden.

Volgens justitie was de kraakactie door de politieke jongerenorganisaties van de SP en GroenLinks onrechtmatig. Het Openbaar Ministerie bestreed de lezing van de krakers dat er niets met het pand gebeurde. Diverse kleine werkzaamheden waren zoals gezegd gaande om de woningen geschikt te maken voor bewoning. Hieronder viel niet alleen het verwijderen van asbest maar ook het vernieuwen van het plafond. De renovatie werd onnodig vertraagd door

de kraak. Een bewoner verklaarde:

“De krakers roepen steeds dat ze zo goed zijn voor de leefbaarheid in de buurt. Laat ze lekker in Slotervaart gaan kraken of Osdorp. Dit is samen met de Jordaan de mooiste buurt van Amsterdam! En vooral een stuk leefbaarder zonder die krakers!”

Zolang de krakers hun onrechtmatige kraak niet ten einde brengen leek een ontruiming ophanden. Deze kwam er dan ook op 14 oktober. Toen in Amsterdam tijdens een grote ontruimingsronde meerdere panden zijn ontruimd waarbij 36 krakers zijn gearresteerd.

De ingezonden brief in Het Parool van 2 september van een van de omwonenden in de Eerste Jan Steenstraat geeft weer hoe over de aanwezigheid van de krakers werd gedacht:

Slaapgebrek dankzij die lieve krakers

'De bewoners van Steenbreek hebben goed contact met de buurt,' schrijft u als een zogenaamd feit op woensdag in Het Parool. Toevallig zijn wij de burens van het gekraakte pand in de Jan Steenstraat. Na een jaar van overlast wegens de intensieve verbouwing van het pand zorgen de krakers van GroenLinks en SP er nu voor dat de renovatie van het huis gehinderd wordt. Het betreffende pand is gestript, er is asbest verwijderd, Ymere heeft net dit jaar nieuwe balken aangebracht, een nieuw plafond en een nieuw balkon. Op foto's van de krakers ziet u ze zitten baden in het gloednieuwe isolatiemateriaal, dat in de kruipruimte is aangebracht, boven hen blinkt de nieuwe balkenlaag met gloednieuwe leidingen.

De groep krakers, die vaak niet uit vier maar een twintigtal jolige studenten bestaat, houdt ons dagelijks uit onze slaap. Ze hebben een renovatiepand inpikt om er een jeugdthunk van te maken. Al wekenlang zitten wij opgescheept met schreeuwende idealistische jongeren op de stoep. Ieder woord dat daar binnen in de holle klankkast wordt gesproken, klinkt luid en duidelijk door in ons bed. Diep in de nacht zijn de lieve krakers aan het klussen, feesten, zuipen, lachen en lallen. Klagen helpt niet, ze hebben lak aan de buurt, en aan het feit dan de burens gewoon werken en willen slapen.

Goed contact met de buurt? Wij voelen ons gegijzeld door een groepje idioten. Vluchten voor krakers kan namelijk niet, ons huis verkopen of verhuren zit er niet in, zolang GroenLinks en SP hun asociale bijdrage leveren aan de 'leefbaarheid van de buurt'.

Toevallig weet ik dat alle burens ernstige overlast hebben, alleen heeft nog geen enkele journalist de moeite genomen de beweringen van de krakers te checken, of even bij de burens aan te bellen, en te vragen of zij blij zijn met een woonwinkel, gaarkeuken, jeugdthunk annex links feestcafé naast hun bed.

Hoofdstuk 3 De online krakersalmanak

De voornoemde ingezonden brief bevestigt de signalen die we ontvingen van andere krakersslachtoffers. De slachtoffers die ik sprak en of wiens emails ik las, zijn niet alleen bevreesd voor de goed georganiseerde krakers, ze zijn ook vaak buitengewoon sceptisch over hun zogenaamde idealen.

Onderstaande tekstfragmenten van een internetsite roepen nog meer vragen op over het karakter van de kraakbeweging. De fragmenten geven weer hoe krakers elkaar informatie verschaffen over het plegen van een kraak. Ook gaan ze in over hoe verbommen gemaakt kunnen worden en politiehonden kunnen worden uitgeschakeld. Het gaat hier om een selectie van onderwerpen. Zo is bijvoorbeeld op de krakerssite 'Squatnet' te lezen hoe je het moment van kraak het beste kunt organiseren en hoe je aan een zogenoemde breekploeg komt:

'Spreek een verzameladres af, liefst zo dicht mogelijk in de buurt van het te kraken object. Ook een vaste verzameltijd is erg handig. Wanneer je kraakt met het kraakspreekuur, kunnen zij meestal een verzameladres regelen en ook zullen zij zorgen dat er breed gemobiliseerd wordt. (...)

Het moment van braak is het enige wat strafbaar is op het moment dat een pand langer dan twaalf maanden leegstaat. Online zijn de meest voorkomende sloten beschreven door de krakers en hoe je deze het beste kunt breken:

'De drie typen sloten waar je het meest mee te maken krijgt: de vaste cylinder, de woningbouwcylinder, het pinslot en de losse cylinder.' (...) De vaste cylinder, de enige manier om dit type slot open te krijgen is bot geweld, zet je klauweind van een redelijke tot grote koevoet tussen de deur en de deurpost, vlak boven of onder het slot, laat een tweede lid van je breekploeg deze er met het vuistje dieper tussen slaan en duw dan- desnoods met een paar mensen de koevoet zo dat de deur opgeduwd kan worden.' (...)

Wanneer het strafbare feit van braak gepleegd is en er niet op heterdaad betrapt is bellen de meeste krakers zelf de politie om deze leegstand te laten constateren en bewoningswil te tonen. Dit doen de krakers door de aanwezigheid van een slaapplek, een tafel en of een stoel te tonen: het zogenoemde krakerssetje. Vanaf dat moment hebben de krakers recht op huisvrede en staan de eigenaren buiten spel. Het weer verkrijgen van het eigen eigendom is zonder rechterlijke uitspraak en ontruiming vrijwel onmogelijk:

'Nu is de woning gekraakt en is het wachten op de politie. Wanneer je niet zeker bent of de politie op de hoogte is van de kraak bel je ze zelf als het slot weer is gerepareerd. Wanneer de politie leegstand komt constateren, zie er dan op toe dat er nooit meer als twee agenten naar binnen gaan. Teveel politie binnen brengt hen in de verleiding te gaan zeuren over van alles en nog wat. Als je je strak opstelt dan kunnen zij met hun "wij-maken-hier-de-dienst-uit-houding" niet ver komen. Zij zijn geïnteresseerd in wie je bent, of er een leider is (!), hoe en hoe laat je binnen bent gekomen, of en hoe lang het leeg was en met hoeveel mensen je bent.' (...) Hoe je bent binnen gekomen en hoe laat doet niet ter zake. De politie vraagt het meestal toch, want dit staat in hun handleiding "wat te doen bij woningkraken". Ze presteren het zelfs te vragen hoe je binnen bent gekomen als iedereen kan zien dat de deur in stukken ligt. Vanaf dan is het jouw woning. (...)

Maar hier blijft het niet bij. In detail wordt beschreven hoe een lastige eigenaar of politieagent kan worden tegengewerkt. Zoals met het gebruik van zelfgemaakte verfbommen:

'Vaak is het wenselijk/aantrekkelijk/leuk om je tegenstander -wie dat dan ook is- belachelijk te maken of te hinderen in zijn bezigheden. (...) De verfbom. (...) In het kort komt het er op neer dat breekbare objecten met terpetine verdunde verf gevuld worden, waarna er mee gegooid kan worden. Ideale houders zijn oude gloeilampen en kaarsvethulsen. (...)Neem een gloeilamp, peuter aan het eind van de fitting waar het loden kontaktje zit dit laatste los. Hieronder zit harde kunststof, dit kun je voorzichtig weghalen met een dun tangetje. Steek nu een dun, hard voorwerp (bijvoorbeeld een schroevendraaier) in het zo ontstane gat en maak de glazen buis die midden in de gloeilamp zit kapot. Als je niet erg voorzichtig bent, gaat de rest van de lamp ook kapot, maar oefening baart kunst. Nu kun je de lamp vullen met de een of andere vloeistof -vaak verf, maar verdunde teer, stencilinkt, behangplak met kleurstof en dergelijke zijn ook wel lollig. Als de lamp bijna vol is, stop je er een propje krantepapier bij om hem af te dichten, waarna je er kaarsvet overheen druppelt om een perfecte afdichting te krijgen.'

Dit vereist nogal wat tijd en geduld. En beiden hebben de krakers niet als de ontruiming onaangekondigd is. De gevonden wapenselectie laat zien dat krakers niet alleen afhankelijk zijn van zorgvuldig vervaardigde verf- en teerbommen. Wapens, lege flessen en zelfs boobytraps behoren eveneens tot het arsenaal van de krakers.

Bij de ontruiming van illegale kraken zet de politie verschillende middelen in. Eén daarvan is het gebruik van politiehonden. De kraakbeweging deelt online met elkaar de beste technieken om een politiehond uit te schakelen:

'De oude truc is dat je een tennisbal neemt en daar met een hele dikke spijker die je gloeiend heet maakt, een gat in brand. Dan vul je met een klein trechtertje de bal voor een kwart met peper. Die tennisbal kun je gewoon in je zak houden, niks aan de hand. Als een politiehond achter je aan zit houd je die bal voor z'n snufferd en knijp je een of twee keer flink in die bal. Dat werkt als een verstuiver en het beestje krijgt een flinke wolk peper tegemoed. Hij wordt daar volstrekt onhandelbaar van. Het effect blijft wel een tijdje duren, voor de rest van de rel heb je van die hond geen last meer. Je kunt het dus ook doen als hij al in je kuit hangt, handig als je toch graag weg wilt komen. De hondegeleider zal dit overigens niet leuk vinden. Reken maar dat ze achter je aangaan en je een flink pak rammel verkopen als ze je pakken. Wat ook is geprobeert, is een metalen of plastic strooibusje peper van een gaatje voorzien waar je een strijker in stopt. Afsteken en naar de linie hondegeleider gooien. Met een beetje geluk krijg je een mooie wolk peper.'

De bovenstaande citaten zijn slechts een greep uit de grote hoeveelheid aan informatie die online gedeeld wordt. Krakers die elkaar oproepen om ergens een 'gave kraak' te zetten, instructies over hoe je met een mobiele telefoon alarminstallaties kunt maken om een 'irritante huiseigenaar' te slim af te zijn. Maar ook naar de buitenwereld toe zijn krakers ondernemend. Journalisten krijgen bij een kraak volledige persmappen uitgereikt, zodat ze goed geïnformeerd zijn wanneer ze een stuk schrijven. Uit het bovenstaande wordt duidelijk dat de kraakscène in Nederland gewelddadig, professioneel en goed georganiseerd is.

Vanuit een juridisch gezichtspunt is de twaalf maanden termijn is om alleen al om twee praktische redenen achterhaald. Allereerst is de het voor mensen die hun woning verbouwen vaak niet haalbaar om binnen twaalf maanden een grootscheepse renovatie af te ronden. Voordat alle bouwvergunningen aangevraagd zijn en aan alle eisen is voldaan is iemand al snel anderhalf jaar verder. In Amsterdam zijn veel panden monumentaal. Wanneer iemand een monumentenstatus aanvraagt, vertraagt de beoordelingsprocedure de renovatie nog meer. We hebben verhalen gehoord dat het de krakers zelf waren die een monumentenstatus aanvroegen op een door hen inmiddels uitgewoond pand zodat de eigenaren niet aannemelijk konden maken dat ze snel konden verbouwen.

Links: beklad kraakpand met gemaskerde krakers. Bron: internet 2008.
Rechts: Politievlak na ontruiming. Bron: Politie Amsterdam-Amstelland 2008

Hierbij komt dat krakers zich regelmatig niks gelegen laten aan de eis van een jaar leegstand. In verschillende casussen die ons te oren kwamen vindt de kraak vaak binnen twaalf maanden plaats. Momenteel doet de twaalf maanden eis alleen dienst als extra juridische mogelijkheid voor krakers om te blijven zitten.

Het onrechtmatig toe-eigenen van andermans goederen is volgens de wet verboden. Deze daad, ook wel bekend als diefstal, doet afbreuk aan andermans eigendomsrecht en wordt om deze reden bestraft. Zodra het echter gaat om andermans onroerend goed, biedt onze wet en rechtspraak voor degenen die het recht van de sterkste naleven helaas ruimte om andermans eigendom toe te eigenen of in ieder geval onrechtmatig en zonder toestemming te gebruiken. Kraken brengt Amsterdammers in problemen. Kraken gaat er vaak gewelddadig aan toe, is onrechtvaardig en onjuist en heeft alle onschuld verloren voor zover dit het ooit had.

Met een in het Strafrecht geregeld kraakverbod hebben slachtoffers en het Openbaar Ministerie een juridische grond om op te treden. Particulieren hoeven niet langer enorme proceskosten op te brengen om in een civiele zaak hun recht te halen. Zij kunnen zich veel eerder en eenvoudiger vervoegen bij het OM. De Officier van Justitie (OvJ) en andere overheidsdienaren kunnen dan effectief optreden tegen de kraakmisstanden.

Hoofdstuk 4   Conclusie

Alle mensen die hun verhaal aan de VVD vertelden, hadden een ding gemeen: ze hadden het gevoel dat de rechtstaat er niet voor hen was. Ze voelden zich in de steek gelaten door de politiek, politie en de rechterlijke macht. Maar alleen de politiek valt echt iets te verwijten. Zij laat het toe, dat bij een kraak niet direct ingegrepen kan worden. Want het is niet verboden. En wanneer krakers zich toch niet aan de wet blijken te houden, moeten mensen lange procedures volgen om dat aan te tonen en lang op een ontruiming wachten. Met alle kosten en (emotionele) schade van dien.

Al zou er maar één zo'n geval zijn zoals de familie Gregory. Zelfs de meest linkse partijen in de gemeenteraad vonden de kraak van dat pand en de gevolgen voor de familie onacceptabel. En men gaf toe: met de huidige wetgeving viel er weinig te doen. Dan is de vraag waar je staat: bescherm je een onschuldig gezin, of bescherm je een groep mensen die zich stelselmatig schuldig maakt aan geweld, intimidatie en overlast? De keuze van de VVD is helder: tegen kraken, voor de rechtstaat. Geen eigen rechter spelen. Het recht op eigendom staat voorop.

Leegstand aanpakken? Dat kan, maar dan niet door de zelfbenoemde rechters van de kraakbeweging. De woningnood aanpakken? Ja graag, maar door democratisch vastgelegd beleid. Vastgoedcriminelen aanpakken? Jazeker, maar door OM, politie en rechter. Het aangekondigde kraakverbod is een zegen voor Amsterdammers, voor Nederland en voor onze democratische rechtstaat in het algemeen. Moge dit zwartboek ertoe bijdragen, dat het er zo snel mogelijk komt.

Bas van 't Wout

VVD fractie Amsterdam

18 november 2008